**SORTLAND KOMMUNE**

| | |
|---|---|
| Arkivsaknr.: | 25/5876 |
| Dok.nr: | 25/35333 |
| Arkiv: | |
| Saksbehandler: | Rune Stigen Kvannli |
| Dato: | 02.10.2025 |

# Drøftingssak - nytt havne- og næringsområde i Sortland
# Et definerende tiltak under tidspress

| Utvalgssaksnr. | Utvalg | Møtedato |
|---|---|---|
| D - 020/25 | Formannskapet | 14.10.2025 |

**KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING**
Sortland formannskap ber:

- kommunedirektøren forberede sak om oppstart planarbeid, samt høring av planprogram innen utgangen av 2025.
- kommunedirektøren, konsultere reinbeitedistriktet om planprosessen, herunder drøfte innholdet i planprogrammet før politisk behandling. Dette skal bidra til å sikre ivaretakelse av samiske rettigheter og interesser i tidlig fase.

Sortland formannskap understreker betydningen av fremdrift i revisjon av arealplan for å sikre realisering av nytt havne- og næringsområde på Kringelen/Sjåneset.

## Formannskapet behandling - 14.10.2025 - D-020/25

**BEHANDLING I MØTE**

**Forslag fra politikere**

Tilleggsforslag fra Sp, H og FrP , foreslått av Elisabeth Reinsnes, Senterpartiet

Sortland kommune tar kontakt med Nordland fylkeskommune informerer om oppstart av planarbeid på nytt havne og næringsområde og ber om dialog om fremskyndet utbedring av Fv 82 parallelt ved realisering.

Forslag til vedtak Høyre, Frp, SP, foreslått av Roar Wessel-Olsen, Høyre

1. Formannskapet understreker betydning av å få igangsatt revisjon av Arealplan (Kommunedelplan) for å sikre fremdrift i realisering av nytt havne- og næringsområde på Kringelen/Skjåneset og utvikling av Indre Havn. Kommunedirektøren bes å prioritere oppstart av planarbeidet innen utgangen av 2025.
2. Parallelt og koordinert med dette skal det igangsettes detaljregulering både av Kringelen/Skjåneset og Indre Havn for å sikre en helhetlig utvikling av kommunens havneaktiviteter. Kommunedirektøren bes om å gjøre nødvendige avklaringer med Sortland Havn for en slik prosess og fremlegger ny sak for formannskapet.

3. Som en del av prosess med både revisjon av Arealplan og detaljreguleringer bør det fremlegges eksisterende kunnskapsgrunnlag og mulighetsstudier for Skjåneset/Kringelen og eventuelt suppleres med nye om Indre Havn. Disse skal legge premissene for både revidert arealplan og detaljreguleringene.
4. Sortland Kommune skal sikre seg opsjon på kjøp av nødvendige arealer i Kringelen/Skjåneset nå. Fremforhandlet avtale fremlegges for politisk behandling.
5. Inntekter fra eventuelt salg av deler av Sortland Havn til Kystvakta skal uavkortet gå til nyetablering og utvikling av Sortland Havn og tilhørende næringsområder.
6. Vet et evt. salg til Kystvakta vil det kunne oppstå behov for midlertidige løsninger, særlig for å ivareta containervirksomhetene, frem til nytt havneavsnitt på Kringelen/Skjåneset står klart. Formannskapet ber kommunedirektøren om å gå i dialog med Sortland Havn om mulige løsninger for dette. Sak fremlegges for formannskapet.
7. Kommunedirektøren bes om å konsultere reinbeitedistriktet om planprosessene, herunder drøfte innholdet før politisk behandling. Dette for å bidra til å sikre samiske interesser og rettigheter i en tidlig fase.

Kommunedirektør trakk innstilling fra administrasjon.

**Votering:**

Begge forslagene ble votert over samlet. Fremlagte forslag ble enstemmig vedtatt (5 H, 1 Frp, 1 SP, 1 AP og 1 SV).

**Formannskapet D - 020/25 VEDTAK:**
1. Formannskapet understreker betydning av å få igangsatt revisjon av Arealplan (Kommunedelplan) for å sikre fremdrift i realisering av nytt havne- og næringsområde på Kringelen/Skjåneset og utvikling av Indre Havn. Kommunedirektøren bes å prioritere oppstart av planarbeidet innen utgangen av 2025.
2. Parallelt og koordinert med dette skal det igangsettes detaljregulering både av Kringelen/Skjåneset og Indre Havn for å sikre en helhetlig utvikling av kommunens havneaktiviteter. Kommunedirektøren bes om å gjøre nødvendige avklaringer med Sortland Havn for en slik prosess og fremlegger ny sak for formannskapet.
3. Som en del av prosess med både revisjon av Arealplan og detaljreguleringer bør det fremlegges eksisterende kunnskapsgrunnlag og mulighetsstudier for Skjåneset/Kringelen og eventuelt suppleres med nye om Indre Havn. Disse skal legge premissene for både revidert arealplan og detaljreguleringene.
4. Sortland Kommune skal sikre seg opsjon på kjøp av nødvendige arealer i Kringelen/Skjåneset nå. Fremforhandlet avtale fremlegges for politisk behandling.
5. Inntekter fra eventuelt salg av deler av Sortland Havn til Kystvakta skal uavkortet gå til nyetablering og utvikling av Sortland Havn og tilhørende næringsområder.
6. Vet et evt. salg til Kystvakta vil det kunne oppstå behov for midlertidige løsninger, særlig for å ivareta containervirksomhetene, frem til nytt havneavsnitt på Kringelen/Skjåneset står klart. Formannskapet ber kommunedirektøren om å gå i dialog med Sortland Havn om mulige løsninger for dette. Sak fremlegges for formannskapet.
7. Kommunedirektøren bes om å konsultere reinbeitedistriktet om planprosessene, herunder drøfte innholdet før politisk behandling. Dette for å bidra til å sikre samiske interesser og rettigheter i en tidlig fase.

Sortland kommune tar kontakt med Nordland fylkeskommune informerer om oppstart av planarbeid på nytt havne og næringsområde og ber om dialog om fremskyndet utbedring av Fv 82 parallelt ved realisering.

**Kort om saken**

Politisk ledelse i Sortland er kjent med at arealknapphet begrenser Sortland havn KF sin virksomhet. Mangel på areal begrenser også næringsutviklingen og kommunens attraktivitet som vertskommune for andre private og offentlige utviklingstiltak. Fremdrift i realisering av Sortland havn- og næringsområde er avgjørende for å utnytte effekten av Hålogalandsvegen. Nøkkelen til et nytt havneavsnitt ligger i revisjon av arealplan – et prosjekt med høy prioritet.

I denne saken redegjøres kort for sakshistorikken og en anbefaling for veien videre.

**Sakshistorikk**

I kommunedelplan havn (2012), ble behovet for mer areal understreket. Allerede den gang var mangel på areal en begrensende faktor for Havna sine aktiviteter. Havneplanen presiserte derfor, som et konkret tiltak, at nytt havneavsnitt skulle utredes og innarbeides ved revisjon av kommuneplanens arealdel – Arealplan.

Revisjon av arealplan ble påbegynt i 2014 og sluttført i 2016/17. Som del av dette arbeidet ble det utarbeidet en mulighetsstudie. Studien gikk nærmere inn på 11 ulike alternativ for plassering av nytt havneavsnitt og maritime industriforetak. Grunntanken var at nytt havneavsnitt skulle plasseres bynært, men utenfor bykjernen. En bynær plassering gir klare økonomiske fordeler ved utbygging av infrastruktur slik som vei, vann, avløp, strøm og fiber. Det er også gunstig med geografisk nærhet til kommunale beredskapsetater dersom det blir aktuelt med tiltak slik som storulykkevirksomheter.

Mulighetsstudien med anbefalinger ble forelagt formannskapet i 2014. Formannskapet besluttet å legge det nye havneavsnittet til Selnes/Bygdnes. Dette alternativet ble innarbeidet i gjeldende Arealplan. I ettertid har Selnes-alternativet vist seg krevende å realisere. Alternativet på Selnes forutsetter betydelige utfyllinger ut i Sortlandssundet med de praktiske og økonomiske konsekvensene som følger av dette.

I skrivende stund er det klart at Kringelbukta/Sjåneset er det foretrukne alternativet for både Sortland kommune og Sortland havn KF. De maritime forutsetningene er gode, samtidig er det potensial for fremtidige byggetrinn og utvidelser.

Utfordringen er, som kjent, at området Kringelen/Sjåneset er avsatt til LNFR (landbruk, natur, friluftsliv og reindrift) i Arealplan. Sagt på en annen måte; det foretrukne alternativ er i strid med gjeldende Arealplan.

**Hvordan løser vi dette?**

Hovedregelen er at Arealplan er førende for kommunens arealbruk. Det er mulig å gjøre unntak, enten ved å søke om dispensasjon, eller regulere i strid med gjeldene plan.

Dispensasjon

Dispensasjon brukes hovedsakelig som en unntaksbestemmelse for å kunne gi tillatelse til mindre tiltak som ikke er i samsvar med gjeldende plan. Gjerne i tilfeller der gjeldende plan er utdatert, eller at forutsetningene for planen har endret seg etter at den ble vedtatt.

Reguleringsplan

Hovedregelen er at arealplan også skal følges ved utarbeidelse av reguleringsplan, men plan- og bygningsloven åpner for at kommunen kan regulere i strid med gjeldende arealplan. Denne fremgangsmåten kan vurderes i saker uten sterke interessemotsetninger. I saker med betydelige interessemotsetninger er det ikke anbefalt å regulere i strid med Arealplan.

Revisjon av arealplan

Den anbefalte løsningen er revisjon av Arealplanen. Ved å initiere en slik prosess gir kommunestyret seg selv muligheten til å sikre helthetlige vurderinger, samt utrede virkningene for berørte sektorinteresser. Her nevnes spesielt hensynet til karbonholdige arealer/myr, kulturminner, naturmangfold, landbruksinteresser, vern av strandsonen og reindriftsnæringen. Dette er forhold som må utredes nærmere i en planprosess.

Den politiske bestillingen, revisjon av Arealplan, følges tett opp av administrativ ledelse og fagavdelingene. Formannskapet kan regne med å få en sak om oppstart planarbeid, samt vedtak av planprogram i løpet av høsten/tidlig vinter 2025.

I dagens møte legges det også frem forslag til samarbeidsavtale mellom Sortland kommune og Vestre Hinnøy/Kanstadfjord reinbeitedistrikt. Samarbeidsavtalen, samt muligheten for konsultasjon, er et godt og viktig grep som gir grunnlag for å drøfte alternativer og løsninger i samråd med reinbeitedistriktet. Dialog med reinbeitedistriktet er et sterkt bidrag til å sikre et omforent kunnskapsgrunnlag som er avgjørende for å sikre ivaretakelse av samiske rettigheter og interesser. Dette gjelder ikke bare virkningen av utbygging på Sjåneset isolert sett, men den samlede effekten som utviklingstiltak på Hinnøya gir for reindrifta.

**Merknad fra Sortland havn KF v/havnesjef**

*Sortland Havn ser svært positivt på at arbeidet med havneutvikling nå settes i gang. Etablering av en reguleringsplan for ny havn og næringsområde, samt en reguleringsplan for Indre Havn, er avgjørende for å kunne møte fremtidens behov. Uten ny havn og næringsareal vil Sortland over tid sakke akterut som regionshavn. Aktører som kunne tenke seg å etablere seg i regionen, vil i stedet søke mot havner som allerede har lagt til rette for fremtidens behov – men som i et økonomisk og miljømessig perspektiv vil være en mindre gunstig plassering enn Sortland Havn og næringsområde.*

*Et nytt havneavsnitt vil kunne gi betydelige positive ringvirkninger for Sortland som regionsenter. Effektene vil forsterkes ytterligere ved realisering av Hålogalandsveien, som vil gjøre Vesterålen mer attraktivt for virksomheter avhengig av gode logistikkløsninger på hjul, kjøl og bane. Det skjer for eksempel allerede store ting i Andøy: Aktivitetene knyttet til Andfjord Salmon, Andøya Space og Andøya Spaceport skaper i dag aktivitet for Sortland Havn – og dette potensialet vil i fremtiden kunne forsterkes ytterligere.*

*Administrasjonen i Sortland havn vil særlig peke på tre forhold:*

*Regulering må skje parallelt: Ny havn- og næringsområde og Indre Havn bør planlegges samtidig for å sikre en helhetlig utvikling.*

*Indre Havn som nøkkelområde: For å kunne ivareta cruise, opplagsfartøy, fiskeflåten og mulige hurtigbåtruter i fremtiden, er regulering og utbygging av Indre Havn en forutsetning for videre drift – særlig dersom kai- og næringsareal avhendes/selges til Kystvakta.*

*Behov for midlertidige løsninger: Da det vil ta tid før nytt havne- og næringsområde står ferdig, vil det være nødvendig å ha et midlertidig areal, særlig for å ivareta containervirksomheten.*

*Om Kystvakta:*

*Som tidligere nevnt, dersom kai- og næringsareal avhendes/selges til Kystvakta, er det viktig at Sortland kommune og Sortland Havn sikrer at dette ikke svekker grunnlaget for annen virksomhet. Samtidig kan en styrket tilstedeværelse fra Kystvakta bidra positivt til by- og regionsutvikling. Eventuelle inntekter fra avhendelse/salg må uavkortet benyttes til nyetablering og videreutvikling av Sortland Havn og tilhørende næringsområder.*

**Oppsummering**

Et nytt havne- og næringsområde på Kringelen/Sjåneset vil:

- ha stor betydning for utvikling av Sortland kommune. Ved å flytte noen av havnas aktiviteter ut av eksisterende terminalområde vil kommunen i større grad kunne ivareta sin rolle som

vertskommune for Kystvakta ved at arealer blir gjort tilgjengelig for å utvikle basevirksomheten ved dagens terminalkai.
- endre bybildet ved at støyende virksomhet og godstrafikk flyttes ut av byen.
- bli et naturlig logistikknutepunkt for gods og varetransport, ikke bare i Vesterålen, men også i en nasjonal sammenheng.

De positive effektene vil klart forsterkes ved realisering av Hålogalandsveien og bidra til å gjøre Vesterålen attraktivt for virksomheter som er avhengig av gode logistikkløsninger på hjul, kjøl, men også bane.

Denne saken gir ikke en uttømmende gjengivelse av hva et nytt havneavsnitt vil bety for Sortland som regionsenter, men gjengir noe av potensialet som ligger i realisering av et slikt tiltak.